

Alise Tifentāle

Uz vēlāku laiku atliktās dzīves skaistums

Šķiet vilinoši nokļūt laiktelpas cilpā un satikt pašai sevi nākotnē vai pagātnē – kā zinātniskajā fantastikā. Mazliet biedē vien tas, ka fantastikas autori apgalvo: cilvēks to nespētu izturēt un šādas konfrontācijas mirklī ietu bojā šoka dēļ. Iespējams, fotogrāfiju kā mākslinieciskas un arī ikdienišķas pašapliecināšanās un izklaides instrumentu lietojam arī tieši tāpēc – lai nebūtu jāskatās uz sevi. Lai pieradinātu gar ausīm svilpjošo, neapreķināmā ātrumā aizejošo laiku un savas nekonkrētās atmiņas, kurās vairs nevar nošķirt to, kas bija, no tā, kas redzēts sapnī vai filmā.

Sentimentāla atkāpe – dzīve no nekrofila skatupunkta

Derka Bogarda tēlotais varonis Viskonti filmā "Nāve Venēcijā" tikai skatījās. Viņš ieraudzīja skaistumu, nerasniedzamu laimi un lūkojās uz to, kamēr izdzīsa. Tas bija 1971. gads. Šajā desmitgadē dzimuši daudzi šīs izstādes dalībnieki – mēs esam nākamā paaudze. Man liekas, mēs vairs tā neskatāmies – mēs skatāmies ātri, garāmejojot, caur skatu meklētāju. Lai paņemtu ieraudzīto līdzīgai vēlākai lietošanai. Tagadnes izdzīvošana tiek atlikta uz vēlāku laiku – tā krājas suvenīru, mājas video un

Alise Tifentāle

Life's beauty is left till later

Alluring is the idea of a time warp, where you meet yourself at some time in the future or the past, as in science fiction. Somewhat frightening, though, is the warning from science fiction writers that a person could never survive the experience, dying of shock at the moment of confrontation. Possibly, we use photography as an instrument of artistic and everyday self-affirmation and entertainment precisely for this reason – so that we don't have to look at ourselves. In order to tame the passage of time, which is whistling past our ears at an incalculable speed, and our hazy memories, in which we can no longer distinguish that which has been from that which we've seen in a dream or a film.

A sentimental aside – life from a necrophiliac perspective

The protagonist of Visconti's film "Death in Venice" played by Dirk Bogarde only looked on. He saw beauty and unattainable happiness, and regarded it until he passed away. That was in 1971. Many of the participants in this exhibition were born in that decade – we are the next generation. It seems we no longer gaze in that kind of way: we glance in passing, through a viewfinder. In order to collect what we've seen for later use. Living the life of today is left for a later time – accumulated in the form of souvenirs, home

foto albumu formātā, jo laika pietiek tikai nofotografēt vai nofilmēt.

Fotokamera ir nekrofila uzticamākais draugs. Kas var būt romantiskāk kā vientuļā vakarā mājās pie iedegtas sveces pārlūkot savu kādreizējo mīļāko fotogrāfijas un nodoties bezjēdzīgai fantazēšanai. Tā ir fotogrāfijas būtība – pagātnes atkalizdzīvošana, miruša laika un jūtu reanimēšana, kas ir kļuvusi īpaši aktuāla tad, kad pa īstam un uzreiz dzīvot nesanāk. Ar to arī var izskaidrot foto kā sadzīves hobija lielo popularitāti – visiem stresa pārņemtajiem puskosmopolītiem patverties pašiem savā pagātnē, kas uz bildēm izskatās "kā īsta". Īstā dzīve sastāv no šo iekonservēto mirkļu pārskatīšanas, tie varbūt pat mazliet remdē arhetipiskās bailes no neatmaksātiem kredītiem, vientuļām vecumdienām un tikpat vientuļas nāves Venēcijā vai jebkur citur. Bet, par laimi, šādām bailēm neatliek laika, dzīves temps ir globāls, steidzīgs, virspusējs un nereflektējošs, galvenais vadmotīvs ir *deadlines*. Toties pagātne šķiet reāla, ja par to kaut kas liecina, ne tikai mūsu subjektīvā interpretācija un atmiņas. Aizejošā laika vizuāla fiksēšana rada iluzoru varas apziņu un iespaidu par kontroli pār to.

Kāpēc ir tik daudz lielisku fotogrāfiju?

Tu paņem fotokameru un rīkojies saskaņā ar lietošanas instrukciju. Ja tev ir, ko teikt, – sanāks lieliskas bildes. Arī tad, ja no foto profesionāļu viedokļa tās būtu totāla

videos and photo albums, since there's only enough time for photographing or filming. The photo camera is the necrophiliac's most faithful friend. What can be more romantic than looking, by candlelight on a lonely evening at home, through photographs of one's former lovers, engaging in pointless fantasies? This is the essence of photography – reliving the past, reanimating dead time and feelings, particularly important when we can't manage to live truly and immediately. This may explain the great popularity of photography as an everyday hobby: all overstressed semi-cosmopolitans can seek refuge in their own past, which looks "real" in the pictures. Real life consists of reviewing these conserved moments, perhaps some comfort against the archetypical fear of unrepaid loans, lonely old age and an equally lonely death, in Venice or anywhere else. Fortunately, though, there isn't time for such fears: the tempo of life is global, hurried, superficial and non-reflective. The leitmotif is the deadline. On the other hand, the past seems real, so long as there's some actual evidence of it, rather than just our own subjective interpretation and memories. This documenting of passing time creates an illusion of power, an impression that we're in control.

Why are there so many great photos?

You take up the camera and use it in accordance with the instructions. If you do have something to say, then you'll have great pictures. Even if, from a professional

neveiksme un izgāšanās. Tās uzrunās ar saturu, ar to, kas autoram ir šķitis svarīgs. Ja tev nav ko teikt – paradoksāli, bet arī sanāks lieliskas bildes. Arī tad, ja no mākslas profesionāļu viedokļa tās būtu bezvērtīgas. Tās tāpat uzrunās ar aizejošās istās dzīves acumirkļa smeldzīgumu. Jo dzīve pati par sevi neatkarīgi no mākslinieka iejaukšanās ir interesanta, uzrunājoša un asociācijas raisoša. Dokumentālais žanrs būs aktuāls mūžīgi. Arī šajā izstādē dominē reālās dzīves fragmenti. Tie galvenokārt mudina skatītāju turpināt stāstiņu, pasapņot un iztēloties, vai tie būtu Kristapa Eņnera simboliskie gājēju pārejas šķērsotāji, Andas Bankovskas saldās, burtiski taustāmās versijas par laimi vai Evijas Gruzņas mīlīgā un modīgā omulība. Šķiet, nosacītajā "mūsu" paaudzē ir sveša, piemēram, Venera Hercoga filmu varoņu Agirres vai Fickaraldo maniakālā apsēstība. Mēs labprātīgi ļaujamies tam, kas ar mums notiek, un cenšamies paspēt to fiksēt, lai izskaidrotu un apbrīnotu vēlāk. Atteikšanos no iespējas pašam konstruēt savu versiju par pasaules kārtību un ķerties pie inscenējumiem un uzstādījumiem var skaidrot ar īpatnēju priekšstatu par labu gaumi, kurā nav vietas pārspīlējumiem, groteskai, nedabiskajam, izdomātajam, fantastiskajam. Līdz ar to vienīgā iejaukšanās esošajā, notiekošajā, ir kadra kompozīcijas izvēle (vai pat apzināta ne-izvēle), liekot skatītājam koncentrēties uz "stāsta" iespējamību. Tāpēc arī gandrīz visi autori veido fotosērijas, nevis atsevišķus darbus – lai izceltu procesualitātes,

viewpoint, it might be a total flop and failure. It will address the viewer by the contents, by that which the author considered important. If you have nothing to say, then – paradoxically – you'll also have great pictures. Even if, from the perspective of professional artists, they might be worthless. They will still speak to the viewer as touching images of a passing moment of real life, since life in itself, independent of the artist's intervention, is interesting, eloquent and evocative. The documentary genre will forever be topical. In this exhibition too, fragments of real life predominate. For the most part, they urge the viewer to continue the story, to dream and imagine, whether they show the symbolic people on the pedestrian crossing of Kristaps Eņners, the sweet, literally tangible images of happiness by Anda Bankovska or the loving and modish cosiness of Evija Gruzna. Foreign to this generation "of ours", is, for example, the maniacal obsession of the heroes of Werner Herzog's films, Aguirre or Fitzcarraldo. We willingly submit to what is happening to us and try to manage to record it for later interpretation and appreciation. This relinquishing of the possibility of constructing our own view of the world or of any attempt at posing or presenting a viewpoint might be explained as an unusual perception of good taste that holds no place for exaggeration, the grotesque, the unnatural, the imaginary or the fantastic. Thus, the only intervention in that which is happening is in the choice involved in composing the picture (or even a conscious avoidance of choice), making the viewer concentrate on the possibility of the

nepārtrauktas nejaušības un sistemātiskas varbūtības principu. Dzīve turpinās, un izvēlētie mirkļi jāuztver kā stopkadri, kuru vērtība slēpjas tieši to nejaušībā. Tie nav, piemēram, Bresona meklētie izšķirošie, liktenīgie mirkļi.

Mūsu eksistences forma – planktons

Granta skolnieku izkoptajai poētiskajai estētikai, Arņa Balčus nekautrīgajai ziņkārībai, levas Jerohinas izpratnei par klasisku portretu, Mārtiņa Grauda samērā konceptuālajai pētniecībai un pārējo izstādes autoru individuālajiem rokrakstiem kopīgā ir vairāk nekā atšķirīgā. Šis ir samērā šaurs loks, kurā visi cits citu pazīst, nereti apspriežas un dalās pieredzē, līdz ar to ietekmes (informācijas vīrusi) izplatās viegli un ātri. Vienojošais arī ir līdzīgā audzināšana, līdzīgā vizuālā pieredze, vienas un tās pašas autoritātes agrīnā jaunībā. Mēs esam kā planktons – kopiena, kura sastāv no atšķirīgiem augu un dzīvnieku izcelsmes mikroorganismiem un kura eksistē tikai mijiedarbībā. Tas ir labs dzīves modelis – harmonisks, atvērts, globāls, tajā pašā laikā drošs un saudzējošs. Turklāt atšķirībā no īstā planktona okeānos šis teorētiskās kopienas uzdevums nav nodrošināt ar barības vielām augstākus organismus – tā ir pašpietiekama, sevi uzturoša un pārtiekoša no dažādām ietekmēm.

“story”. This is why virtually all the artists create photo series, rather than separate works – in order to emphasise the principle of processuality, continual chance and systematic possibilities. Life goes on, and the selected moments should be perceived as stills, whose value lies precisely in their fortuitousness. These are not, for example, the deciding, fateful moments sought by Bresson.

Our form of existence – plankton

The poetic aesthetics developed by the pupils of Grants, the shameless curiosity of Arnis Balčus, Ieva Jerohina's approach to the classic portrait, the fairly conceptual studies by Mārtiņš Grauds and the individual styles of the other artists represented at the exhibition have more common features than differences. This is a fairly narrow circle, where they all know each other, often exchanging views and experiences, so that influences (information viruses) spread quickly and easily. Also uniting them is a similar upbringing, similar visual experience and the same authorities in their early youth. We are like plankton – a community consisting of a variety of plant and animal microorganisms, existing only through interaction. This is a good model for life – harmonious, open, global, and at the same time safe and nurturing. Moreover, unlike real plankton out in the ocean, the function of this theoretical community is not that of providing food for higher organisms: it is self-sufficient, self-maintaining and subsists from varied influences.

Svētki pašdarbības pulciņā

Man patīk, kā skan vārds "pašdarbība". Manuprāt, tajā jūtamās alkas pēc autonomijas, lepna autoritāšu un sistēmas noliegšana un spēcīga motivācija. Gribētos to attiecināt arī uz fotogrāfijas izmantošanu mākslā. Kā zināms, no šīs paaudzes profesionāls fotogrāfs Latvijā mums ir viens vienīgs, un, kā zināms, tehnikas pārvaldīšana nebūt nav nosacījums vērtīga mākslas darba radīšanai. Mākslā atļauts izmantot jebkuru līdzekli bez diploma vai tiesību uzrādīšanas, un tas ir labi. Fotogrāfija ir viens no nedaudzajiem medijiem, kuri mākslas izgatavošanu padara pieejamu impulsīvi un tūlīt, nevis plānojot to kā izglītības un karjeras pakāpienu un gadiem ilgi mācoties pareizi turēt rokā otu. Šis svarīgais faktors neizslēdz paviršības un virspusējas vieglprātības klātbūtni, kas varbūt arī ir konkrētās paaudzes izteiksmes un dzīves stilu raksturojošs elements. Bet secinājumus atliksim uz vēlāku laiku. Parunāsim par to, kad satiksimies pēc gadiem desmit. Ar laiku un telpas distanci. Un ar jaunām atmiņām par skaisto dzīvi.

A celebration in an amateur club

I like the word "amateur", "self-activity". In my view, it conveys a striving for autonomy, a proud denial of authorities and system, and powerful motivation. I would like also to apply it with reference to the use of photography in art. As is known, we have only one professional photographer in Latvia from this generation, and, as is known too, mastery of technique is by no means a precondition for creating an outstanding work of art. Art permits the use of any medium without demanding a diploma or licence, and that's a good thing. Photography is one of the few media where art can be created impulsively and immediately, rather than planning it like a step in one's education or career, and spending years learning the correct way to hold a brush. This important factor does not exclude the presence of carelessness and flippancy, which may also be a characteristic element of the expression and lifestyle of this particular generation – but let us leave our conclusions for later. Let us discuss it when we meet again in ten years time. With a distance of time and space in between. And with new memories of the beauty of life.